İklim Krizi ile Mücadele Antalya'da Şekilleniyor

COP31
TÜRKİYE
ANTALYA

SABANCI'nın katkılarıyla

Bloomberg Businessweek Türkiye

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

İklim Diplomasisinin Adresi Bu Kez: Türkiye

Antalya'da gerçekleştirilen COP31 Zirve'si, bir yandan dünyanın iklim krizi karşısındaki ortak sorumluluğunu hatırlatırken diğer yandan Türkiye'nin ekonomik dönüşüm gündeminin yol haritasını daha da belirginleştirecek.

Antalya, 9-20 Kasım tarihleri arasında dünyanın en önemli iklim buluşmalarından COP31'e ev sahipliği yapıyor. Yaklaşık 100 bin kişinin katılması beklenen zirvede 197 ülke temsil ediliyor. İklim değişikliğiyle mücadeleden enerji dönüşümüne, yeşil finansmandan sürdürülebilir tarıma kadar pek çok başlığın ele alınacağı konferans, Türkiye'ye küresel iklim politikalarında söz sahibi olmanın yanı sıra ekonomik ve diplomatik ilişkilerini geliştirme fırsatı da sunuyor.

Peki, bu konferans niçin bu kadar önemli? Dünya, Paris Anlaşması'yla belirlenen sıcaklık artışını 1,5 dereceyle sınırlandırma hedefinden giderek uzaklaşırken, iklim değişikliğinin etkileri artık yalnızca çevresel bir sorun olmaktan çıktı. Aşırı sıcaklıklar, uzun süreli kuraklıklar, orman yangınları, seller, deniz seviyesindeki yükselme ve tarımsal üretimde yaşanan kayıplar, ülkelerin ekonomilerini, gıda güvenliğini ve toplumsal refahını doğrudan etkiliyor. Bu nedenle Antalya'da yapılacak görüşmelerin, küresel iklim politikalarının geleceği açısından önemli sonuçlar doğurması bekleniyor.

Zirvenin en önemli gündem maddelerinden biri, Paris Anlaşması kapsamında verilen taahhütlerin ne ölçüde yerine getirildiği ve ülkelerin emisyon azaltım hedeflerini nasıl güçlendireceği olacak. Küresel sera gazı emisyonlarının azaltılması için mevcut politikaların yeterli olmadığına yönelik değerlendirmeler, ülkeler üzerindeki baskıyı artırıyor. COP31'in, özellikle kömür, petrol ve doğal gaz kullanımından kaynaklanan emisyonların azaltılması, yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılması ve enerji verimliliğinin geliştirilmesi konusunda daha somut uygulamaları teşvik etmesi bekleniyor.

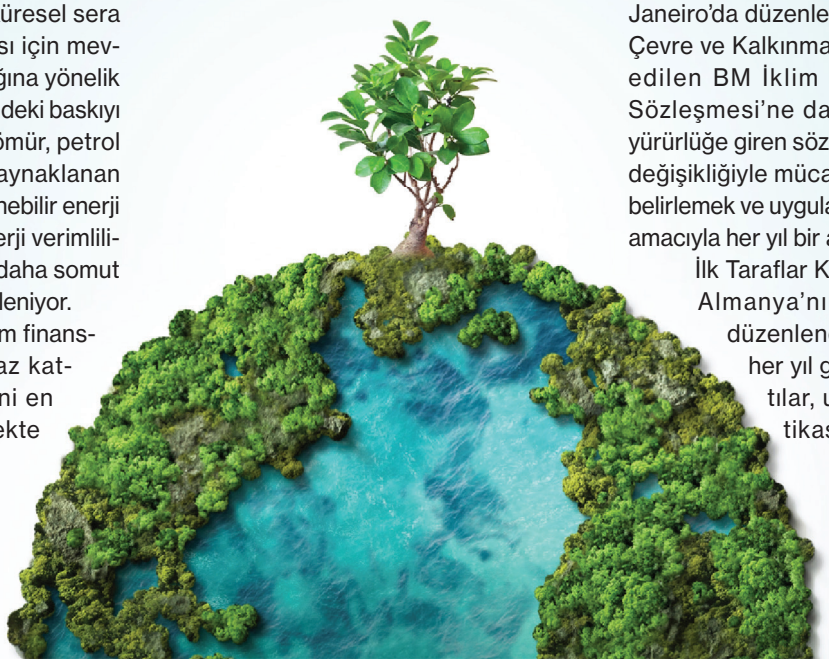
Bir diğer kritik başlık ise iklim finansmanı. İklim değişikliğine en az katkıda bulunan, ancak etkilerini en ağır biçimde yaşayan gelişmekte olan ülkeler, uyum ve afetlere karşı direnç yatırımları için daha fazla kaynağa ihtiyaç duyuyor. Özellikle Afrika ülkeleri, küçük ada devletleri ve iklim krizine karşı kırılgan ekonomiler, gelişmiş ülkelerden finansman ve teknoloji desteği talep ediyor. COP31'de bu kaynakların nasıl artırılacağı, hangi mekanizmalar üzerinden dağıtılacağı ve özel sektör yatırımlarının nasıl harekete geçirileceği tartışılacak.

İklim değişikliği aynı zamanda küresel ekonomik rekabetin kurallarını da değiştiriyor. Karbon yoğun üretim modelleri giderek daha fazla maliyet ve ticaret engeliyle karşılaşırken, temiz enerji teknolojileri, batarya sistemleri, elektrikli ulaşım, hidrojen ve enerji depolama gibi alanlar yeni bir sanayi yarışının merkezine yerleşiyor. Bu açıdan COP31, çevre politikalarının ötesinde, ülkelerin gelecekteki ekonomik rekabet gücünü belirleyecek dönüşümün de tartışıldığı bir platform olacak.

İklim değişikliği herkesin gündemi

Zirvenin dünya açısından bir diğer önemi, iklim krizinin yalnızca devletlerin sorumluluğunda çözülemeyecek kadar kapsamlı hale gelmesi. Şehir yönetimlerinden finans kuruluşlarına, enerji şirketlerinden tarım işletmelerine kadar geniş bir kesimin dönüşüm sürecine katılması gerekiyor. Bu nedenle COP31'de özel sektörün, yerel yönetimlerin, bilim dünyasının ve sivil toplum kuruluşlarının katkıları da önem taşıyacak.

Antalya'daki toplantıların başarısı, ülkelerin yeni taahhütler açıklamasından çok, mevcut hedefleri uygulanabilir politikalara ve finanse edilebilir projelere dönüştürebilmesiyle ölçülecek. Dünya için COP31'in asıl sınavı, iklim krizine ilişkin söylemler ile sahadaki uygulamalar arasındaki mesafeyi azaltmak olacak.

Dünyanın gözü Antalya'da

Antalya EXPO Merkezi'nde düzenlenen zirveyi, yaklaşık 100 bin katılımcının takip etmesi bekleniyor. COP31'e 197 taraf ülkenin temsilcilerinin yanı sıra devlet ve hükümet başkanları, bakanlar, diplomatlar, uluslararası kuruluşlar, bilim insanları, iş dünyasının temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve gençlik örgütleri katılıyor. Bu büyüklük, COP31'i yalnızca çevre politikalarının tartışıldığı bir toplantı olmaktan çıkarıp diplomasi, ekonomi, finans, enerji ve teknoloji alanlarında küresel ölçekte bir buluşmaya dönüştürüyor.

30 yıllık iklim diplomasisi

COP'un temelleri, 1992 yılında Rio de Janeiro'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda kabul edilen BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne dayanıyor. 1994 yılında yürürlüğe giren sözleşmenin tarafları, iklim değişikliğiyle mücadelede ortak hedefler belirlemek ve uygulamaları değerlendirmek amacıyla her yıl bir araya gelmeye başladı. İlk Taraflar Konferansı, 1995 yılında Almanya'nın başkenti Berlin'de düzenlendi. O tarihten bu yana her yıl gerçekleştirilen toplantılar, uluslararası iklim politikasının şekillenmesinde

belirleyici rol oynadı. 1997 yılında Japonya'da düzenlenen COP3'te kabul edilen Kyoto Protokolü, gelişmiş ülkelere sera gazı emisyonlarını azaltma konusunda bağlayıcı hedefler getirmesi bakımından önemli bir dönüm noktası oldu.

İklim diplomasisinin en önemli kilometre taşlarından biri ise 2015 yılında Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilen COP21'de imzalanan Paris Anlaşması oldu. Anlaşmayla küresel sıcaklık artışının sanayi öncesi döneme kıyasla 2 derecenin oldukça altında tutulması ve 1,5 dereceyle sınırlandırılması için çaba gösterilmesi hedeflendi. Ülkelerden kendi emisyon azaltım hedeflerini belirlemeleri ve bu hedefleri zaman içinde geliştirmeleri istendi.

Sonraki konferanslarda iklim finansmanı, fosil yakıtlardan uzaklaşma, yenilenebilir enerji yatırımları, iklim değişikliğine uyum ve gelişmekte olan ülkelere sağlanacak destekler ön plana çıktı. 2025 yılında Brezilya'nın Belém kentinde düzenlenen COP30'un ardından gözler bu kez Antalya'ya çevrildi.

Türkiye için neden önemli?

COP31'in Türkiye'de düzenlenmesi, Türkiye'nin uluslararası iklim diplomasisindeki görünürlüğünü artıracak önemli bir gelişme. Türkiye ilk kez bu ölçekte bir Birleşmiş Milletler iklim zirvesine ev sahipliği yapıyor. Bu durum, ülkenin iklim politikalarının, enerji dönüşümünün ve sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının uluslararası kamuoyu önünde değerlendirilmesi açısından da önem taşıyor.

Türkiye'nin zirvedeki rolü, ev sahipliğiyle sınırlı değil. COP31 Başkanlığı'nı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum üstlenirken, müzakerelerin başkanlığını Avustralya İklim Değişikliği ve Enerji Bakanı Chris Bowen yürütüyor. Türkiye ile Avustralya arasında oluşturulan bu görev paylaşımı, iki ülkenin ev sahipliği konusunda yaşadığı rekabetin ardından COP30'da varılan uzlaşmayla şekillendi.

Türkiye'nin temel hedeflerinden biri, COP31'i taahhütlerin açıklandığı bir zirveden ziyade, somut uygulamaların ve sonuçların öne çıktığı bir konferansa dönüştürmek. Bu yaklaşım, özellikle iklim finansmanı, temiz enerji yatırımları, yeşil sanayileşme ve iklim değişikliğine uyum alanlarında yeni adımlar atılmasını amaçlıyor.

Türkiye açısından bir diğer önemli konu ise 2053 net sıfır emisyon hedefi. Türkiye'nin bu hedef doğrultusunda enerji üretiminden sanayiye, ulaştırmadan tarıma kadar pek çok alanda dönüşüm gerçekleştirmesi gerekiyor. COP31, bu dönüşüm için ihtiyaç duyulan teknoloji, finansman ve uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

100 bin katılımcı, küresel buluşma

Zirve, iki ana bölümden oluşan bir organizasyon yapısına sahip. Birleşmiş Milletler yönetimindeki Mavi Bölge'de (Blue Zone) resmi müzakereler, ülke delegasyonlarının toplantıları ve akredite kuruluşların etkinlikleri gerçekleştirilecek. Ev sahibi Türkiye'nin koordinasyonundaki Yeşil Bölge (Green Zone) ise özel sektör, akademi, sivil toplum kuruluşları, gençler ve teknoloji girişimlerinin projelerini tanıtabileceği bir alan olacak. Yeşil Bölge, kamu ziyaretine de açık olacak.

Zirvenin en önemli buluşmalarından biri, 11-12 Kasım tarihlerinde düzenlenecek Dünya Liderleri İklim Eylemi Zirvesi olacak. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde gerçekleştirilecek toplantıda devlet ve hükümet başkanlarının iklim politikalarına ilişkin mesajlar vermesi, ulusal taahhütleri değerlendirmesi ve uluslararası iş birliklerini ele alması bekleniyor.

COP31'in 12 günlük programı

Zirve, 9-20 Kasım tarihleri arasında 12 günlük bir takvimle gerçekleştirilecek. Her gün belirli bir iklim ve sürdürülebilirlik başlığına ayrılırken, devlet temsilcilerinin toplantıları, uzman panelleri, iş dünyası buluşmaları ve uluslararası iş birliği etkinlikleri düzenlenecek.

9 Kasım – Gıda, Tarım ve Sağlık: Zirvenin ilk günü gıda güvenliği, sürdürülebilir tarım, sulama verimliliği, gıda sistemleri ve iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki etkilerine ayrılacak. Tarımsal üretimin iklim koşullarına uyum sağlaması ve su kaynaklarının verimli kullanılması öne çıkacak.

10 Kasım – Enerji ve Ulaşım: Enerji güvenliği, elektrifikasyon, elektrik şebekelerinin altyapısı, enerji verimliliği, kaynak çeşitliliği ve sürdürülebilir ulaşım konuları ele alınacak. Temiz enerjiye geçişin ekonomik ve teknolojik boyutları tartışılacak.

11 Kasım – Sıfır Atık: Döngüsel ekonomi, kaynak verimliliği, metan emisyonlarının azaltılması ve sıfır atık uygulamaları gündeme gelecek. Aynı gün Dünya Liderleri İklim Eylemi Zirvesi'nin ilk bölümü de gerçekleştirilecek.

12 Kasım – Dirençli Şehirler ve Yapılı Çevre: İklim dostu binalar, şehirlerin afetlere karşı dayanıklılığı, yerel yönetimler, akıllı şehirler, sürdürülebilir atık sistemleri ve doğa temelli çözümler tartışılacak. Dünya Liderleri Zirvesi'nin ikinci günü de bu tarihte yapılacak.

13 Kasım – Finans ve Ticaret: Yeşil dönüşüm yatırımları, iklim finansmanı, sürdürülebilir değer zincirleri, karbon piyasaları ve ticaretin iklim politikalarıyla ilişkisi ele alınacak. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin iklim yatırımlarına erişimi önemli gündem maddeleri arasında yer alacak.

14 Kasım – Çocuklar, Gençlik, Eğitim ve Beceriler: İklim okuryazarlığı, eğitim programları, yeşil meslekler, iş gücünün dönüşümü ve gençlerin iklim politikalarına katılımı değerlendirilecek.

15 Kasım – Antalya'da Bir Nefes: Konferansın bu günü sosyal ve kültürel etkinliklere ayrılacak. Antalya'nın doğal ve kültürel değerlerinin tanıtılması ve iklim gündeminin toplumsal boyutunun öne çıkarılması hedeflenecek.

16 Kasım – Bilim, Sanayi ve Teknoloji: Bilimsel araştırmalar, yeşil sanayileşme, teknolojik yenilikler, dijitalleşme, yapay zekâ, KOBİ'ler ve düşük karbonlu üretim modelleri gündemde olacak.

17 Kasım – Okyanuslar, Denizler, Doğa ve Arazi Kullanımı: Deniz ve iç su ekosistemlerinin korunması, kıyı bölgelerinin iklim değişikliğine karşı güçlendirilmesi, biyolojik çeşitlilik, ormanların korunması ve ekosistem restorasyonu ele alınacak. Rio Sözleşmeleri arasındaki iş birliği de gündemin önemli başlıklarından biri olacak.

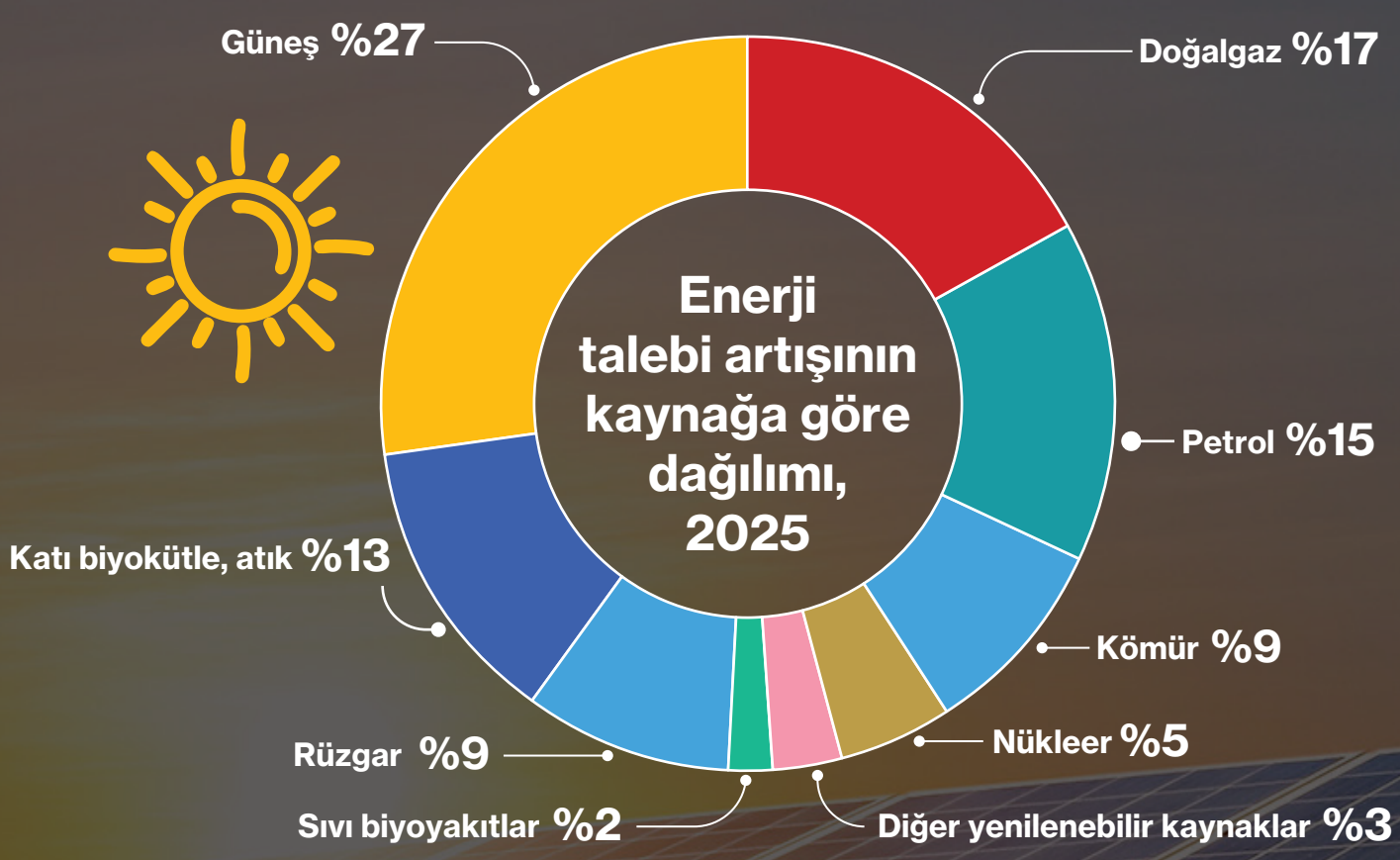
18 Kasım – İnsani ve Sosyal Kalkınma ile Toplumsal Cinsiyet: Turizm, kültürel miras, istihdam, geçim kaynakları, yerel bilgi birikimi, kırılgan gruplar, kadınların güçlendirilmesi ve adil geçiş konuları tartışılacak.

19 Kasım – İmece: Uygulamanın Güçlendirilmesi: İklim politikalarının hayata geçirilmesi için kurumsal ve teknik kapasitenin geliştirilmesi, yatırım yapılabilir projelerin oluşturulması ve finansmana erişim üzerinde durulacak.

20 Kasım – Son Müzakereler: Zirvenin son günü, ülkeler arasındaki müzakerelerin sonuçlandırılmasına ve konferansın nihai kararlarının şekillendirilmesine ayrılacak.

Bu tematik takvime ek olarak konferans boyunca resmi müzakereler, teknik toplantılar, ülke pavyonları, özel oturumlar ve yan etkinlikler gerçekleştirilecek. Günlük oturumların saatleri ve toplantı salonları ise Birleşmiş Milletler'in resmi program takviminde güncelleniyor.w

KÜRESEL ENERJİ TALEBİNDE GÜNEŞ ÖNE ÇIKTI

%1,3 Dünya enerji talebi 2025'te %1,3 arttı.

8 EJ Bu artış yaklaşık 8 EJ düzeyindeydi.

%27 Güneş enerjisi talep artışının dörtte birinden fazlasını karşıladı.

%17 Doğalgazın katkısı yaklaşık %17 oldu.

%15 Petrolün katkısı yaklaşık%15 oldu.

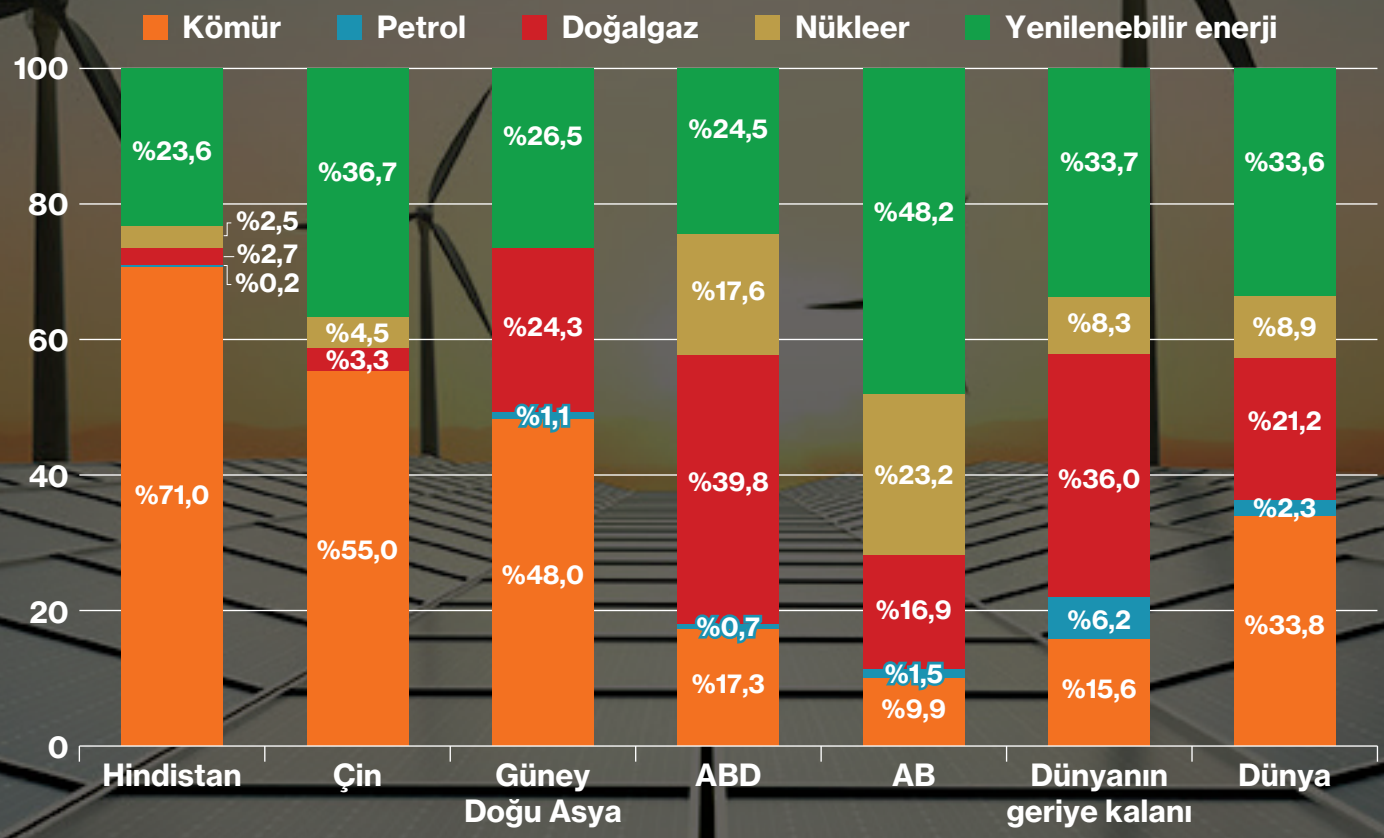
%60 Düşük emisyonlu kaynaklar artışın yaklaşık %60'ını karşıladı.

Kaynak: IEA

En son güncelleme 15 Nisan 2026'da yapıldı

ELEKTRİĞİN %43'Ü DÜŞÜK EMİSYONLU KAYNAKLARDAN

Seçili bölgeler için elektrik üretim karması, 2025

%43 2025'te düşük emisyonlu kaynakların elektrik üretimindeki payı %43'e yükseldi.

%34 Yenilenebilir enerjinin payı %34'e ulaştı.

%34 Kömür de %34 ile en büyük tekil kaynak olmayı sürdürdü.

%21 Doğalgaz %21 pay aldı.

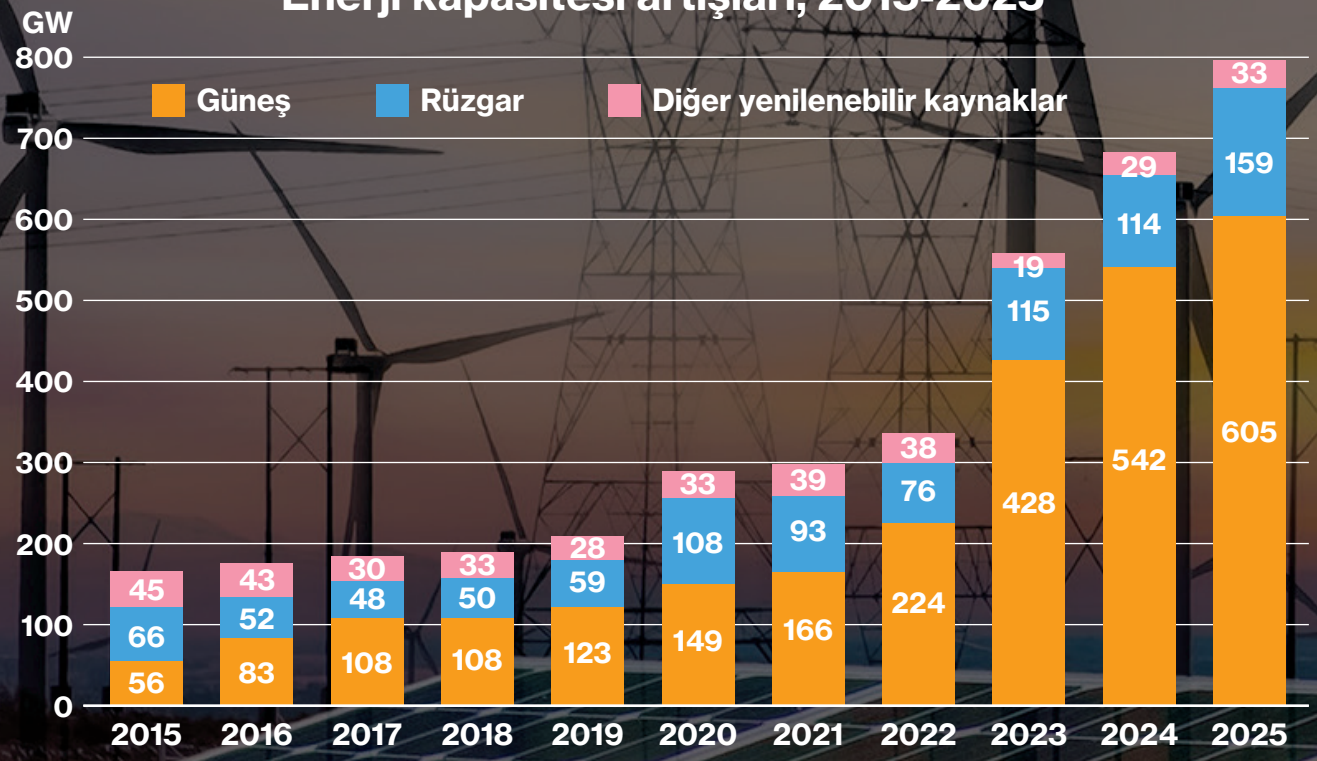
%17 Güneş ve rüzgâr birlikte üretimin %17'sini sağladı.

Kaynak: IEA

En son güncelleme 15 Nisan 2026'da yapıldı

YENİLENEBİLİR ENERJİDE 800 GW'LIK REKOR

Teknoloji bazında toplam yenilenebilir Enerji kapasitesi artışları, 2015-2025

800GW 2025'te yaklaşık 800 GW yeni yenilenebilir kapasite kuruldu.

%16 Yıllık artış %16 oldu.

600GW Güneş kurulumları 600 GW'ı geçti.

160GW Rüzgar kapasite artışı yaklaşık 160 GW'a yükseldi.

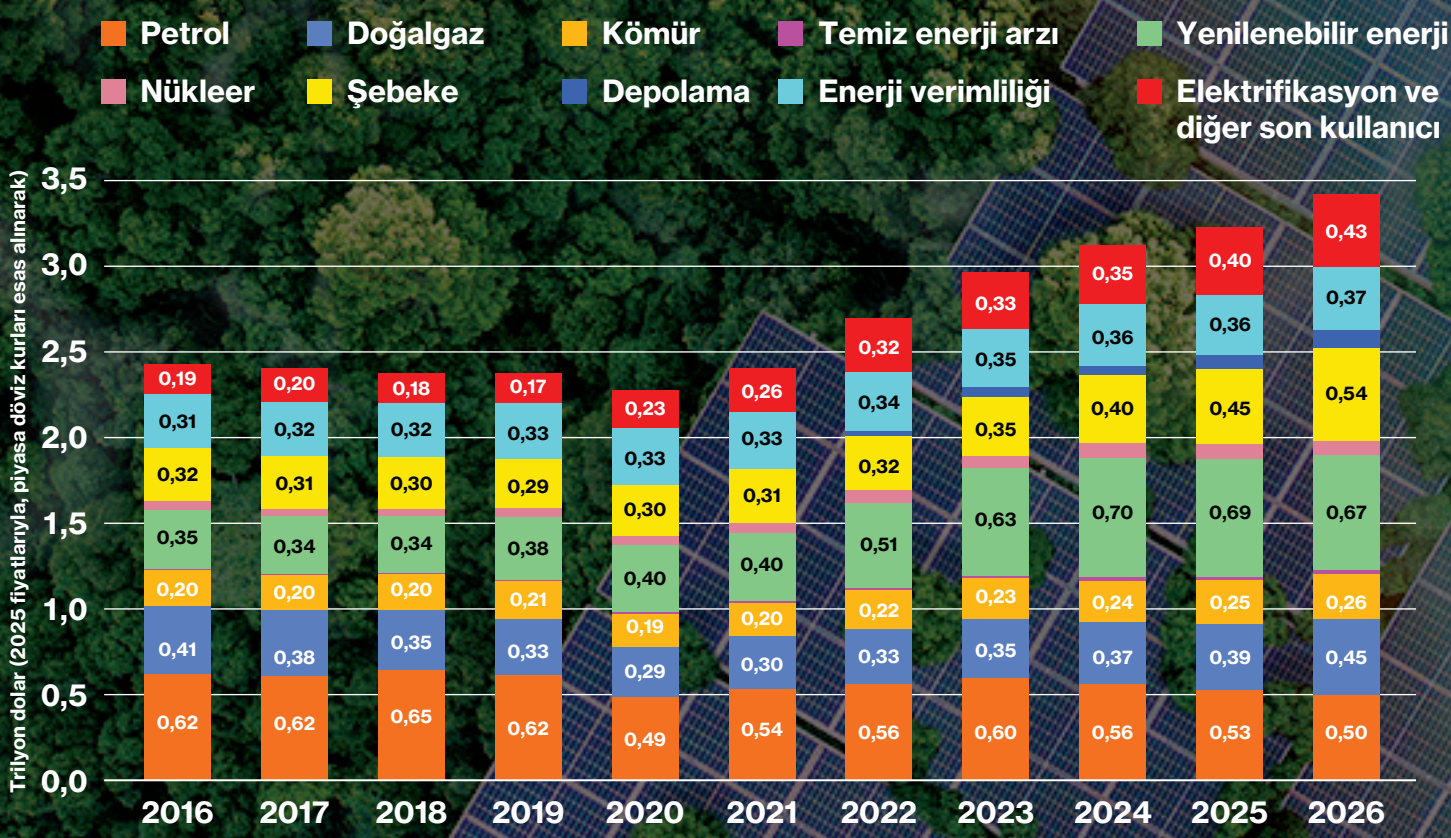
500GW Çin yaklaşık 500 GW'lık ek kapasiteyle küresel büyümenin %60'ından fazlasını üstlendi.

Kaynak: IEA

En son güncelleme 15 Nisan 2026'da yapıldı

TEMİZ ENERJİ YATIRIMLARI FOSİL YAKITLARI GERİDE BIRAKIYOR

Küresel enerji yatırımları, 2016-2026

3,4 Trilyon $ Küresel enerji yatırımlarının 2026'da 3,4 trilyon dolara ulaşması bekleniyor.

2,2 Trilyon $ Bunun 2,2 trilyon doları temiz enerjiye ayrılacak.

1,2 Trilyon $ Fosil yakıt yatırımları 1,2 trilyon dolar seviyesinde öngörülüyor.

%65 Temiz enerji böylece toplamın yaklaşık %65'ini oluşturuyor.

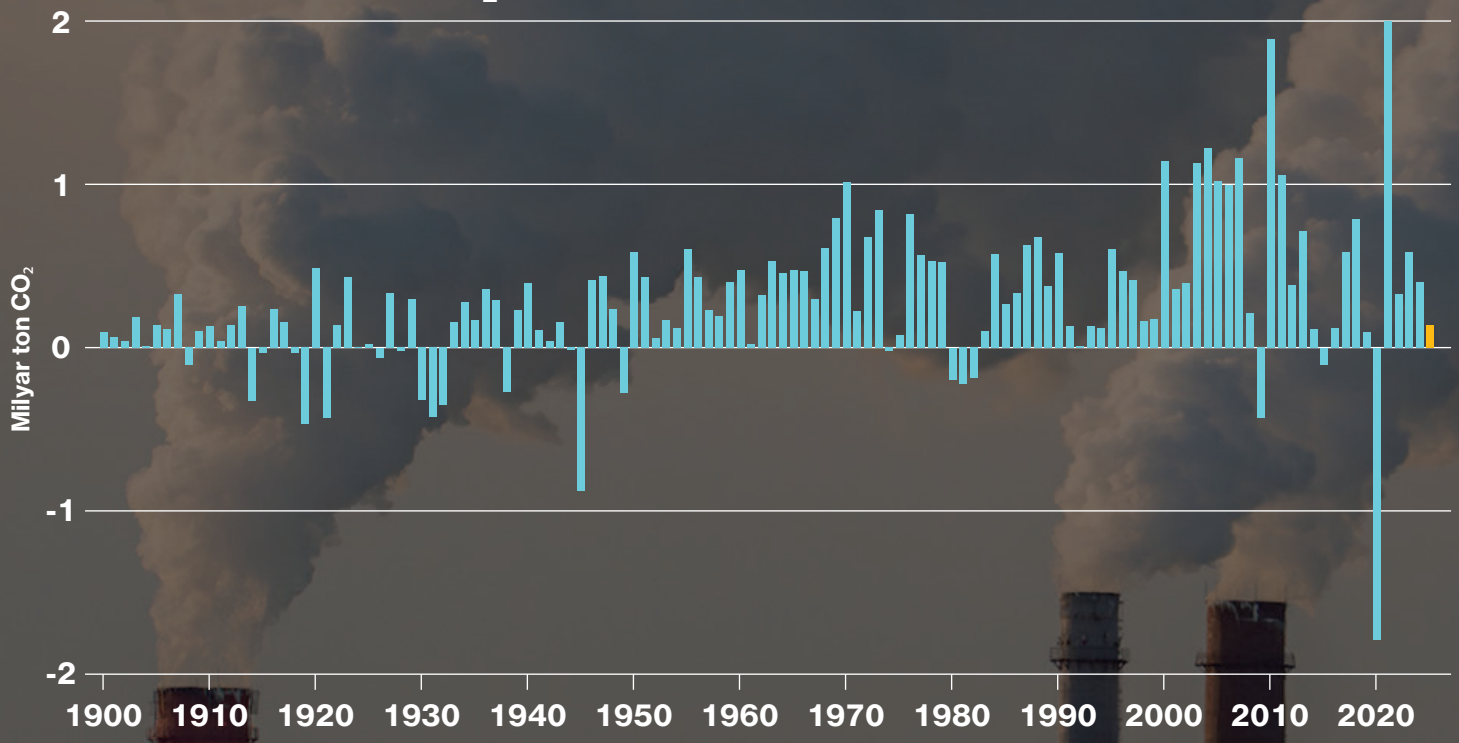
%60 Elektrikle ilgili yatırımların payı da %60'a yaklaşıyor.

Kaynak: IEA

En son güncelleme 14 Nisan 2026'da yapıldı

KARBONDİOKSİT EMİSYONLARINDA YENİ REKOR

Enerji kaynaklı CO_2 emisyonlarındaki yıllık değişim, 1900-2025

38 Milyar ton — Enerji kaynaklı küresel CO_2 emisyonları 2025'te yaklaşık 38,4 milyar tona çıktı.

2,2 Trilyon $ — Artış 145 milyon ton oldu.

1,2 Trilyon $ — Yıllık büyüme oranı %0,4'e geriledi.

185 Milyon ton — Yakıt yakımı kaynaklı emisyonlar 185 milyon ton arttı.

40 Milyon ton — Sanayi süreçlerinden gelen emisyonlar yaklaşık 40 milyon ton düştü. Büyümenin yavaşlaması yeni bir emisyon rekorunu engellemedi.

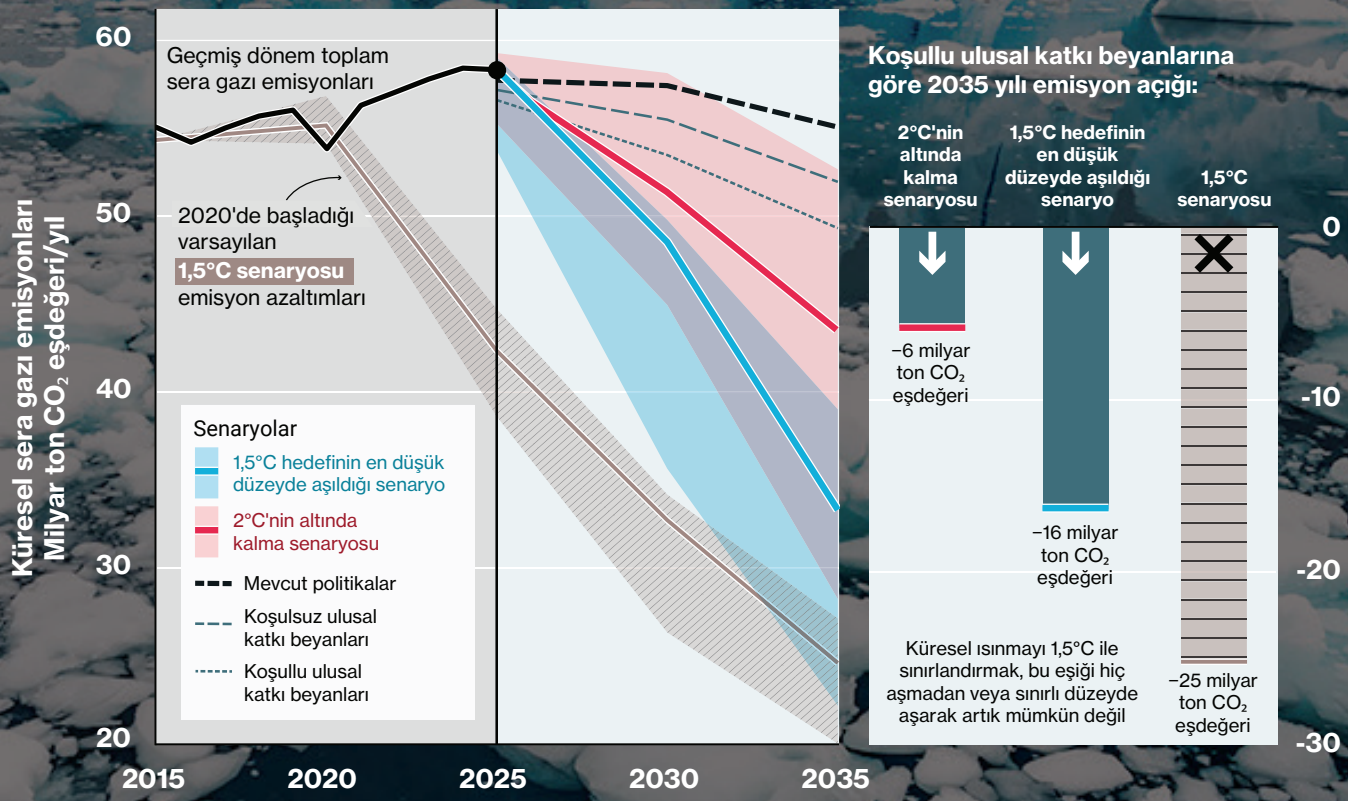
Kaynak: IEA

En son güncelleme 15 Nisan 2026'da yapıldı

1,5°C HEDEFİNDE BÜYÜK EMİSYON AÇIĞI

Küresel sera gazı emisyonları
Milyar ton CO_2 eşdeğeri/yıl

Farklı senaryolarda küresel sera gazı emisyonları ve 2035 yılında 2°C'nin altında kalma ve 1,5°C hedefini en düşük düzeyde aşma senaryolarına göre emisyon açığı = 2035'te Küresel Emisyon Açığı: İklim Hedefleri ile Mevcut Taahhütler Arasındaki Fark

Mevcut politikalar ve ulusal katkı beyanı (NDC) senaryoları için medyan tahminler gösterilmektedir. 2°C'nin altında kalma ve 1,5°C hedefini en düşük düzeyde aşma senaryolarında gölgeli alanlar, her senaryo grubundaki emisyon azaltım yollarının minimum ve maksimum değerlerini; çizgiler ise her grubun merkezî senaryosunu (medoid) göstermektedir. Sera gazı emisyonları, IPCC'nin Altıncı Değerlendirme Raporu'nda (AR6) yer alan 100 yıllık küresel ısınma potansiyeli (GWP) değerleri kullanılarak hesaplanmıştır.

1,5°C hedefinde büyük emisyon açığı. UNEP'in Ekim 2026 raporu mevcut iklim taahhütleriyle gerekli emisyon azaltımı arasında önemli bir fark bulunduğunu gösteriyor.

%45 Düşük aşım senaryosunda 2035'e kadar emisyonların 2025'e kıyasla %45 düşmesi gerekiyor.

%11-%15 Mevcut ulusal katkı beyanlarının tam uygulanması yalnızca %11–15 azaltım sağlayacak.

%69 2040 için gerekli azaltım %69'a yükseliyor.

2,6°C Mevcut taahhütlerin tam uygulanmasıyla beklenen yüzyıllık ısınma seviyesi yaklaşık 2,6°C.

Kaynak: UNEP

SABANCI'nın katkılarıyla

Bloomberg Businessweek Türkiye

COP31 TÜRKİYE ANTALYA